

Munkedals kommun

munkedal.kommun@munkedal.se

Rektorn vid Bruksskolan

louise.olsson@munkedal.se

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Bruksskolan
i Munkedals kommun

Tillsyn i Bruksskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Munkedals kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Bruksskolan besöktes av Skolinspektionen den 4 september 2012.

Fakta om skolan

Bruksskolan ligger i Munkedals centralort. Vid tillfället för tillsynen undervisas 154 elever i förskoleklass och årskurserna 1–5 i åldershomogena klasser. Lärarna arbetar i två arbetslag och skolan leds av en rektor.

För år 2012 uppger rektor att 82 procent av eleverna i årskurs 3 nådde kunskapskraven för godtagbara kunskaper i svenska, 96 procent i matematik samt 100 procent i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. Skolan har inte tidigare ställt samman kunskapsresultaten utifrån mål att uppnå i årskurserna 3 och 5 (från och med läsåret 2011/12 finns kunskapskrav i svenska/svenska som andraspråk, matematik, samhälls- och naturorienterande ämnen i årskurs 3 och i samtliga ämnen utom moderna språk i årskurs 6). År 2011 redovisades endast resultaten på de nationella ämnesproven i årskurs 3. Eftersom resultaten på nationella ämnesprov inte kan likställas med kunskapskraven i läroplanen kan inte redovisning av måluppfyllelsen vad gäller kunskaper utgå enbart från resultaten på de nationella ämnesproven.

Helhetsbedömning

Rektor måste se till att skolan dokumenterar och utvärderar sitt utvecklingsarbete och sina resultat. Detta för att skolan bättre ska kunna dra slutsatser om vilka åtgärder som ska vidtas för att förbättra möjligheterna för samtliga elever att nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas långt som möjligt i sitt lärande. Trots att lärarna följer upp och utvärderar kunskapsresultaten för varje elev har inte kunskapsresultaten analyserats på en övergripande nivå. Inför utvecklingssamtalen upprättar lärarna skriftliga omdömen som ska visa elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven. Omdömena visar dock inte alltid vad eleverna kan i förhållande till kunskapskraven. På så sätt kan det hända att eleverna inte alltid vid utvecklingssamtalen får veta vad de kan i varje ämne. Skolinspektionen bedömer att elever i behov av särskilt stöd ges sådant stöd och särskilt stöd ges vid Bruksskolan i svenska, engelska och matematik. Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på ett antal områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Munkedals kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Munkedals kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero:

- Det ska för skolenheten finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

I intervju med elever framkommer att de inte vet vem de ska gå till om en vuxen skulle kränka dem. Inte heller i skolans likabehandlingsplan framgår vilka åtgärder som sätts in om en vuxen kränker elev. Planen utgår från inaktuell lagstiftning och saknar en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Utredningen visar att skolans plan mot kränkande behandling inte anger vilka åtgärder som ska vidtas om vuxen kränker elev och det är inte heller känt av eleverna vilken de ska gå till om en vuxen skulle kränka dem. Planen saknar dessutom en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Munkedals kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd:

- Rektor ska se till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Enligt skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Skolan utarbetar åtgärdsprogram för elever i ämnena svenska, engelska och matematik och rektorn har frågat lärarna om elever inte behöver särskilt stöd i andra ämnen. I samtal med lärarna framkommer att de vanligen inte samtalar om måloppfyllelsen i andra ämnen men att de anser att det kan vara enklare att anpassa undervisningen utifrån elevernas behov i praktiska ämnen, naturorientande- och samhällsorienterande ämnen.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal åtgärdsprogram. Det finns åtgärdsprogram som är beslutade av rektorn men besvärshänvisning saknas och det finns åtgärdsprogram som inte är beslutade av rektorn. Rektorn uppger att beslut om åtgärdsprogram inte är delegerat. I åtgärdsprogrammen framgår inte alltid vilka behoven är. Mål för åtgärder beskrivs ofta som att eleven ska nå målen för årskursen och ämnet vilket kan anses vara självklara mål och inte specifika för en elev som är i behov av särskilt stöd. På så sätt framgår inte behoven och målsättningen med åtgärdsprogrammet. I åtgärdsprogrammen framgår inte alltid tydligt hur behoven ska tillgodoses. Åtgärder kan utformas som "individuell träning", "tydlig struktur", "stöttning", "uppmuntran" och "anpassade uppgifter" vilket blir vaga beskrivningar av hur behoven ska tillgodoses. I vissa åtgärdsprogram finns tid, datum och plats för nästa möte och det framgår vem som är sammankallande. Det finns även åtgärdsprogram där det inte alls framgår hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Rektorn uppger att åtgärdsprogrammen följs upp och utvärderas och kan även visa exempel på skriftliga utvärderingar.

Utredningen visar att rektorn inte ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Munkedals kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning:

- De skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna ska avse elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven.
- I de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i, och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

I intervjuer med elever, lärare och rektorn framkommer att utvecklingssamtal genomförs varje termin. Samtalen tar sin utgångspunkt i de skriftliga omdömen som upprättas i varje ämne och vid samtalen upprättas en individuell utvecklingsplan för eleven. Elever berättar att de vid utvecklingssamtalen får veta resultaten på exempelvis prov och att de vanligen pratar om vad de behöver bli bättre på. Det finns även elever som inte anser att de fick veta vad de kunde i olika ämnen och inte heller visste vad de behövde utveckla efter utvecklingssamtalet.

Skolinspektionen har tagit del av ett antal individuella utvecklingsplaner (IUP) med skriftliga omdömen. De skriftliga omdömena utgår från olika mallar. Det finns omdömen som är mycket omfattande där resultat på olika tester redovisas och där en utförlig beskrivning finns om hela ämnesområdet men där det inte tydligt framgår vad eleven kan i förhållande till kunskapskraven. I de lägre årskurserna framgår endast om eleven har deltagit i samhällsorienterande ämnen och det framgår således inte vad eleven kan. I ämnet idrott bedöms eleven utifrån mål som inte utgår från kunskapskraven såsom att eleven nått målen för att "kunna byta om och duscha" och "kunna acceptera domslut". Således ges inte elever alltid omdömen om vad de kan i förhållande till kunskapskraven i de ämnen de fått undervisning i. I den framtidsytande delen i elevens IUP är inte målen alltid kopplade till läroplanen och skolans insatser för att eleven ska utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen framgår inte.

Utredningen visar att de skriftliga omdömena i de individuella utvecklingsplanerna inte alltid avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och det framgår inte vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Verksamheten

uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Munkedals kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen:

- Rektorn ska se till och ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektor ska se till och ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett systematiskt kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete genomförs. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

I samtal med rektorn och lärarna framgår att skolan inte har analyserat kunskapsresultaten på ett övergripande plan. År 2012 lämnade lärarna in en sammanställning av kunskapsresultaten i årskurs 3 till rektor. Tidigare har inte skolan ställt samman kunskapsresultaten utifrån mål att uppnå i årskurserna 3 och 5. Rektor uppger att skolan saknar rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen. Rektor berättar att lärarna regelbundet följer upp sina elevers kunskapsutveckling och att de anpassar såväl undervisningsmetoder som resurser efter elevernas behov. Skolan upprättar en verksamhetsberättelse men av den framgår inga resultat, analyser eller åtgärder för ökad måluppfyllelse. Den arbetsplan som skolan upprättat är främst referat från styrdokumentet och det framgår inte vilka åtgärder skolan ska vidta för ökad måluppfyllelse. Rektorn och lärare uppger att de gör utvärderingar av skolans arbete utifrån olika frågeställningar kring bland annat skriftliga omdömen, utvecklingssamtal, särskilt stöd och fortbildning varje år men de förslag till förbättringar som anges i utvärderingen genomförs inte alltid och följs

inte heller upp eller utvärderas. I intervju med lärare och rektorn framgår att de kompetensutvecklingsinsatser som genomförts är kopplade till ämnena matematik och svenska med anledning av att måluppfyllelsen på de nationella ämnesproven tidigare år visat att inte alla elever når upp till kravnivåerna. År 2011 genomförde skolan inte nationella ämnesprov i årskurs 5 då det var frivilligt. Rektorn uppger att de inte analyserat utfallet på de nationella ämnesproven för att sedan anpassa undervisningen efter vad ämnesproven visar och på så sätt kan se vari undervisningen kan brista.

Utredningen visar att rektorn inte ansvarar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Rektorn tar inte heller ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat och att det finns rutiner för att redovisa konstaterade utvecklingsbehov till huvudmannen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4, 6, 7 §§ skollagen

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Munkedals kommun anmärkningar enligt nedan.

Munkedals kommun ska vidta åtgärder för att rätta till bristerna och redovisa de vidtagna åtgärderna till Skolinspektionen senast den 28 januari 2013.

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande:

- Utformningen av inflytandet anges inte i planeringen av verksamheten och skolan har inte en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad.
- Eleverna har inte ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Enligt skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Den närmare utformningen av inflytandet ska enligt skollagen anges i samband med planeringen av verksamheten. Enligt läroplanen ska undervisningen bedrivas i de-

mokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhället. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Enligt läroplanen ska läraren svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

I intervju med elever framkommer att de ibland i undervisningen ges möjlighet att välja att arbeta med olika givna alternativ och att de även kan få välja i vilken ordning de vill utföra olika arbetsuppgifter. De berättar att lärarna planerar hur ett nytt arbetsområde ska genomföras och det är ovanligt att eleverna exempelvis får frågan om hur de tror att de lär sig bäst och vill arbeta.

Rektorn uppger att samtal kring elevernas möjlighet till inflytande över sitt lärande förs i arbetslagen men att skolan behöver fortsätta arbeta för att ge eleverna ett reellt inflytande över undervisningen. Lärarna berättar att de är öppna för elevernas förslag och att de följer elevernas spontana idéer och att de ibland anpassar undervisningen efter dessa. I de lägre årskurserna kan eleverna få möjlighet att välja mellan presenterade uppgifter då de ännu inte är mogna för ett större inflytande. Lärare uppger att eleverna kan vara för små för att få vara med och bestämma. Lärarna berättar att de fört samtal med rektorn kring hur de ska kunna öka elevernas inflytande efter deras ålder och mognad.

Elever och rektorn berättar att det finns ett elevråd vid skolan och eleverna kan ge exempel på hur de via klassråden och elevrådet varit delaktiga i beslut som rör dem.

Utredningen visar att utformningen av inflytandet inte anges i planeringen av verksamheten och skolan har inte en tydlig progression för att ge eleverna ökat inflytande utifrån ålder och mognad. Eleverna har inte heller ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Med anledning av att lärarna till vissa delar ger eleverna inflytande, elevråd finns och att samtal påbörjats vid skolan kring hur eleverna kan få ett utökat inflytande efter ålder och mognad ser Skolinspektionen överträdelsen som en mindre allvarlig överträdelse och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

4 kap. 9 § och 14 § första stycket skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Omfattning och resurstillgång**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång:

- Eleverna har inte tillgång till lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Motivering

Enligt skollagen ska för utbildningen den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

Vid besöket och i samtal med rektorn framkommer att det finns få datorer vid skolan. Rektorn uppger att det finns en dator i varje klassrum samt i biblioteket men att datorerna är mycket gamla och inte alltid fungerar som de ska. Eftersom datorerna är mycket få och inte heller driftssäkra blir det inte möjligt för eleverna att utveckla digital kompetens. Rektorn uppger att kommunen uppmärksammat bristen vad gäller informationsteknisk utrustning vid skolorna och har satsat på att införa så kallade smartboards i klassrummen. De kommer även köpa bärbara datorer till lärarna.

Utredningen visar att eleverna inte har tillgång till lärverktyg som behövs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas. Inköp av bärbara datorer till lärarna innebär inte att eleverna får tillgång till fungerande datorer i högre utsträckning. Skolan saknar tillräcklig utrustning för att eleverna ska kunna utveckla digital kompetens. Eftersom eleverna har tillgång till andra lärverktyg och kommunen påbörjat ett arbete för att utrusta skolorna med digital teknik ser dock Skolinspektionen överträdelsen som en mindre allvarlig överträdelse och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

2 kap. 35 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har Magnus Jonasson (utredare), Karin Widlund (undervisningsråd) och Anna Wide (undervisningsråd) deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Hans Larson
Enhetschef

Kristina Svensson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).